

YENİDOĞAN BUZAĞILARIN İSHALLERİ

Prof. Dr. Aslan KALINBACAK
Ankara Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
İç Hastalıkları Anabilim Dalı

TANIM

- Buzağılarda doğumu izleyen dönemde görülen ishal durumudur.
- Amerika'da yıllık kaybın 120 milyon dolar olduğu tahmin edilmektedir
- Doğum sonrası kayıp oranı % 10'nun üzerindedir. İdeali % 5 in altına düşürmektir.
- Ülkemizde bu oran bazen % 50 ye yaklaşmaktadır.

NEDEN BUZAĞILARDA DOĞUM SONRASI İSHAL OLAYLARI SIK GÖZLENİR?

- İneklerin plasenta yapıları nedeniyle antikorlar annenin kanından yavruya geçemez.
- Yavrular hemen tamamen savunmasız doğarlar.
- 2 aylık olana kadar kendi savunma sistemleri tam olarak gelişemez

Kolostrumun önemi

- Pasif bağışıklık için kolostrumdan transfer yapılması gerekmektedir
  - 1. İgG₁, İgG₂, barsaklardan emilerek sistemik koruma sağlar, Ayrıca barsağa salgılanarak mukozada bariyer sağlar
  - 2. İgA lokal olarak (barsakta) enfeksiyonlara karşı koruma sağlar

- Bağırsakların kolostrumu emme kapasitesi doğumdan itibaren azalmaya başlar.Bu nedenle kolostrum doğumu takibeden en kısa sürede verilmelidir.
- 12. saatte %50 azalır
- 24. saatte tamamen biter
- Buzağı ilk 8-12 saate kadar 50 ml/kg/C.A düzeyinde kolostrum almalıdır.
- Daha sonra ağırlığının % 10 u kadar süt içer. Her 10 günde ½ kg arttırılır.

- 1 saate kadar sürede kolostrum alanlarda antikorların 5 gün süreyle etkin olduğu ve ishalin seyrek şekillendiği
- Gecikerek kolostrum alanlarda bu etki süresinin daha kısa olduğu ve hayvanların daha sık ishale yakalandığı saptanmıştır..

Kolostrum içeriği ve süt karşılaştırıldığında

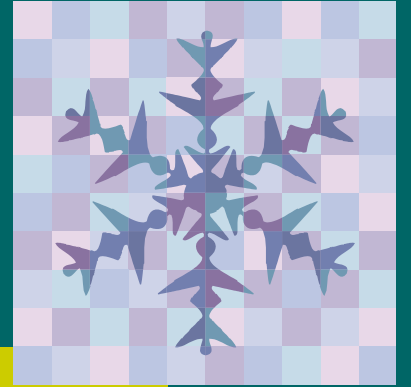

- Kuru madde içeriđi ve enerjisi 2 kat
- Vitamin A içeriđi 100 kat
- Protein içeriđi 6 kat
- Mineral madde içeriđi 3 kat fazladır.
- Sindirime yardım eden enzimleri içerir
- Hafif laksatif özelliği ile doğum öncesinde barsakta bulunan içeriğin atılmasını sağlar
- Enfeksiyon etkenlerinin barsağa tutunmasını engeller

Hastalığın oluşumunda

- Zamanında yeterli kolostrum alınamaması
  - Güç doğumlar
  - Erken doğumlar
  - Ağız ve dildeki bozukluklar
  - Annenin huysuzluğu, memedeki yapısal bozukluklar
  - Mastitis

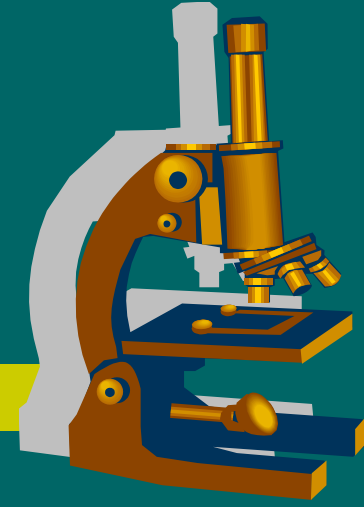

- Kolostrumun antikor ve diđer içeriklerinin yetersiz olması
- Göbek kordonunun dezenfekte edilip baėlanmaması
- Olumsuz hava Őartlarına maruz kalma
- Buzağının kaldığı bölmelerin temiz altlıklı olmaması

İshale neden olan enfeksiyöz ajanlar

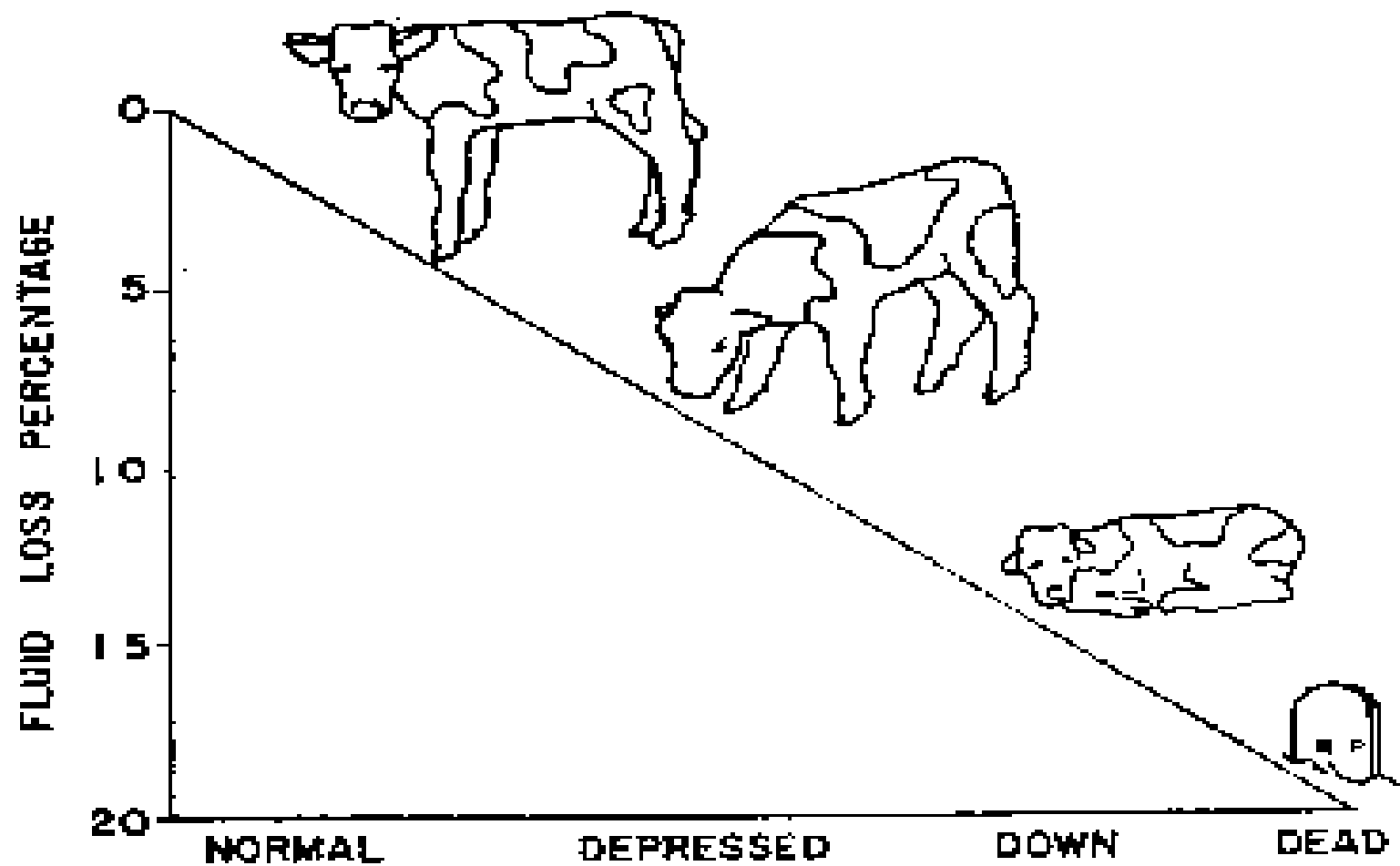

- Enterotoksijenik *Escherichia coli* K99, <5 gün
- Rotavirus < 2 ay
- Koronavirüs < 2 ay
- Kriptosporidium parvum 1-3 hafta
- *Salmonella* spp. >10 gün
- *Clostridium perfringens* type C. < 2 hafta

Patogenez

- İshal vücutta elektrolitlerin (Na,Cl,K,HCO₃,) ve suyun azalmasına neden olur.
- Bağırsaklardan dışkıya bol sıvı geçer
- Bağırsaklarda sindirim ve emilim bozulur
- Bağırsakların geçirgenliği artar
- Bağırsaklarda aşırı hareket artışı olur.

Figure 1.—The effect of diarrhea on calves.

Klinik belirtiler

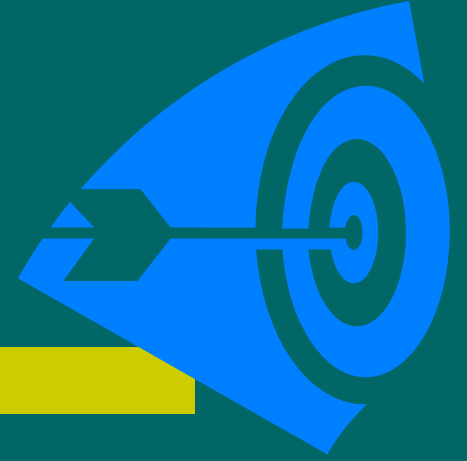

- İshal değişik derecelerde sıvı ve elektrolit kaybına neden olur.
- Dışkıda kan nadirdir
- Dehidrasyon, kıllar parlaklığını kaybeder.
  - Deri elastikiyetini kaybeder
  - Gözler içeri çöker
- Halsizlik, Depresyon, ağız içinin soğuması
- Ayaęa kalkamama
- Emme isteęi ve emme refleksi kaybolur.
- Koma ve ölüm

Kuyruk ve anal bölge dışkı ile bulaşık ve kıllarda dökülmeler olabilir

Tedavi

- Ağızdan veya damar içine sıvı verilir.
- Hayvanlara süt verme durdurulmamalıdır. Süt ve kolostrum anneyi emzirmek yolu ile verilmesi tercih edilmelidir. İmkan yoksa biberon ile verilmelidir.
- Oral sıvılara alkalileştirici ajanlar ve elektrolitler ve glukoz katılmalıdır. Ancak bunlar süte katılmamalıdır.
- Bu solüsyonlar süt ile dönüşümlü olarak verilmelidir.

- Vücut ısı kontrol edilmelidir
- Ağızdan ve parenteral yolla etkinliği bilinen antibiyotikler kullanılmalıdır(florokinolonlar, kloramfenikol, tetrasiklinler, aminoglikozitler vb)
- Vitamin preparatları enjekte edilmelidir(ADE)
- Hastalar sağlamalardan ayrılmalıdır.
- Yeni doğan buzağılar daha büyük olanlardan ayrı tutulmalıdır.

Aşılama

- Doğuma 6 ve 3 hafta kala iki doz aşılama yapılarak kolostrumdaki antikor düzeyi yükseltilebilir (rota, korona, E.coli).
- Doğumu izleyen ilk saatlerde ağızdan aşılama yapılabilir (Rota-korona). Ve oral yolla E.coli antikoru içeren ilaç verilebilir

- İLGİNİZE VE SABRINIZA
TEŞEKKÜR EDER
SAYGILAR SUNARIM.

